

Årsmelding 2001/2002

1. Innledning

Denne årsmeldingen er betraktelig kortere enn fjorårets. Dette gjenspeiler ikke (håper vi) et passivt styre, men at foreningsarbeidet har kommet i bedre gjenge i løpet av året som har gått. Fjorårets melding gjorde rede for en rekke utfordringer som foreningen sto overfor i 2001, knyttet til driftsbalanse, økonomistyring, medlemskontakt, markedsføring med mer. Det var et klart behov for å bedre foreningens økonomi, ordne opp i uklare rutiner for regnskaps- og medlemsarbeid, og bringe foreningens vedtekter klarere i tråd med gjeldende praksis. Dette arbeidet ble påbegynt i forrige periode, og hovedmålsettingen for styrets arbeid i 2001/02 var å fullføre jobben.

Vi kan nå rapportere at målsettingene fra forrige år stort sett er gjennomført. Vi er nå på skinner igjen økonomisk (se punkt 2), dette medfører blant annet at vi har råd til innkjøp av tjenester som forhåpentligvis vil fjerne problemer som oppstår rundt medlemsinnbetalinger (og dermed blant annet tilsending av NAT) (se punkt 3.2), medlemstallet er stigende (3.1), foreningens nettsider samt nettversjonen av Antropolog-nytt er realisert (om enn litt sent) (punkt 5), Bergenskonferansen ble den klart største i foreningens historie så langt (punkt 6), og Norsk Antropologisk Tidsskrift har lagt bak seg en solid årgang (punkt 4). På den annen side er det også klart at vi ikke er helt over kneika på alle områder. Stofftilgangen til Norsk Antropologisk Tidsskrift har vist en dalende tendens i det siste, og det er nødvendig å jobbe hardere for å markedsføre tidsskriftet blant potensielle bidragsyttere (se punkt 4). En annen utfordring som vedrører tidsskriftet, er å sikre en mer langsiktig avtale med Universitetsforlaget når det gjelder det økonomiske, slik at vi kan begynne å operere med en lenger planleggingshorisont (punkt 4).

2. Foreningens økonomiske situasjon

2.1 Snuoperasjonen

Fjorårets melding gikk detaljert inn i de økonomiske utfordringene som foreningen slet med i 1999-2001. Kort fortalt var det akkumulert et stort underskudd i driftsbalansen som det var viktig å rette opp. Dels satte vi i gang sparetiltak i 2000/01 for å begrense utgiftssiden, dels, og mer grunnleggende, forsøkte vi å ta tak i den viktigste årsaken til ubalansen, nemlig avgiftene til Universitetsforlaget. Tidlig i 1999 fikk vi redusert disse avgiftene med 45 %, noe som satte økonomien på et helt nytt spor. Med denne endringen kom satsene ned på et anstendig nivå, som ikke bare sikrer oss visse midler til andre tiltak ut over tidsskriftet, men som selvfølgelig også ansporer til medlemsverving. Etersom fjorårets satser blir videreført i 2002, er det en glede å kunne melde at underskuddet i foreningens økonomi nå er snudd, at vi har gjenskapt og styrket den kapitalen vi hadde før "krisen" satte inn, og at det er rom i årets budsjett for nye tiltak. Nedenfor følger regnskapsrapporter for 1999, 2000 og 2001, mens budsjettet for 2002 behandles i punkt 7.

2.2 Regnskap 1999

Vi må beklage at regnskapet for 1999 ennå ikke er formelt i havn. Som det ble redegjort for i fjorårets melding, var det en meget komplisert affære å gjenskepe dette regnskapet. Hovedgrunnen til dette var svake regnskapsrutiner i styret på det tidspunktet, men noe av

problemet skyldes også foreningens bank. Det er et vedvarende problem at essensiell informasjon forsvinner på veien fra banken til oss, og i 1999 var det i tillegg slik at banken la om sitt eget kontosystem midt i året, noe som førte til uklare overføringer mellom konti. Det meste av dette er nå rekonstruert takket være stor innsats fra vår revisor Jan K. Simonsen, men det er ennå noen små detaljer som ikke er helt på plass. Det har vært nødvendig enda en gang å gå til banken for å få ytterligere informasjon. Styret ønsker å legge fram et så komplett regnskap som mulig for årsmøtet, og velger derfor å utsette den formelle godkjenningen av dette regnskapet til neste år. Vedlagt følger til orientering et foreløpig regnskap for 1999 (Appendix 1). Det er rimelig å anta at summene i denne regnskapsoversikten stemmer, men av formelle grunner velger vi altså å få mest mulig på plass før vi ber om årsmøtets offisielle godkjenning.

Selve årsregnskapet viser et overskudd på kroner 18.917, men som fjorårets melding gjør klart, er driftsbalansen for 1999 sterkt negativ (ca. 70.000). En stor del av innestående kapital ved slutten av 1999 var midler innbetalt på forhånd for 2000.

2.3 Regnskap 2000

Ettersom regnskapet for 1999 ikke er offisielt avsluttet, er det også umulig å legge fram regnskapet for år 2000 for endelig godkjenning. Dette regnskapet er derimot ikke like komplekst som for 1999, og man kan gå ut fra at postene i vedlagte foreløpige regnskap (Appendix 2) er korrekte. Også dette regnskapet vil bli forelagt årsmøtet 2003 for endelig godkjenning.

Gitt "overhenget" fra 1999, ble 2000 et spare-år, men til tross for dette gikk vi med et underskudd på 19.399. Igjen var en del av kapitalen forhåndsinnbetalinger vedrørende 2001, så driftsbalansen viser et enda større underskudd.

2.4 Regnskap 2001

Gitt utsettelsen av godkjenning for 1999 og 2000, har vi heller ikke slutført regnskapet for 2001, men vedlagte foreløpige regnskap (Appendix 3) gjengir de viktigste trekkene i bildet. Et revidert regnskap for 2001 vil bli forelagt årsmøtet 2003 for endelig godkjenning.

Utviklingen i 2001 snudde altså den negative balansen fra tidligere år, og den foreløpige regnskapsoversikten gir et meget positivt bilde av økonomien. Regnskapet viser et overskudd på over 165.000 kroner. Men det er igjen viktig å huske på at en utregning ved kalenderårets slutt ikke nødvendigvis gjengir den reelle driftsbalansen for året. Pr. 31. desember 2001 hadde vi flere, og tildels store, utestående krav som vedrører 2001; dette var fakturaer som av tekniske årsaker først ble betalt i 2002. Når disse utgiftene regnes inn, viser driftsbalansen for 2001 et overskudd på vel 96.000, men også dette må sies å være et godt resultat. Det gir oss rom for nye tiltak, noe det foreslåtte budsjettet for 2002 (se punkt 7) illustrerer.

3. Medlemsarbeid

3.1 Medlemsutviklingen

Følgende tabell viser medlemsutviklingen i foreningen de siste åra. Den viser et jevnt tilsig av medlemmer.

TABELL:

1998: 270
1999: 326
2000: 323
2001: 363
2002*: 218

* medio april 2002

Siden det erfaringsvis er mange medlemmer som fornyer medlemskapet relativt sent på våren/forsommeren, er det spesielt gledelig at så mange som 218 er registrert som medlemmer medio april 2002. Dette indikerer at medlemstallet for 2002 kan bli enda høyere enn i 2001.

Styret er rimelig fornøyd med denne utviklingen, men mener også at foreningen har et større medlemspotensiale. I samarbeid med Universitetsforlaget har vi forsøkt å styrke kontakten med hovedfagsstudentene gjennom å "ansette" studentkontakter på instituttene. Dette er så langt gjennomført i Oslo og Trondheim. Disse kontaktene har utvilsomt vervet en del nye medlemmer. I tillegg har en del av styrerepresentantene brukt orienteringsmøter på hovedfag for å orientere om foreningen og tidsskriftet.

3.2 Tekniske utfordringer i medlemsarbeidet

Fjorårets melding redegjorde for ulike tekniske utfordringer i arbeidet med å registrere medlemsinnbetalinger. Dette er for det meste strukturelle problemer som har med bankenes betalingsordninger å gjøre. Ved betaling over nettbank forsvinner iblant navn på personen som betaler, det samme skjer hvis et medlem betaler via sin institusjon (som mange gjør): da framkommer ofte bare institusjonsnavnet på våre bilag. Så lenge vi ikke innfører et KID-system (som vil innebære atskillig ekstra-arbeid), er det vanskelig å gjøre noe med dette problemet. I tillegg er vi i en situasjon nå hvor medlemstallet har blitt så stort at medlemsarbeidet også tar ganske mye tid. Fjorårets melding foreslo en utsetting av både medlemsarbeidet og det tilhørende regnskapsarbeidet til et profesjonelt byrå, som forhåpentligvis har mekanismer til å håndtere slike problemer. I fjor hadde vi ikke økonomi til et slikt tiltak, men årets budsjett tillater en profesjonalisering av medlemsarbeidet, og styret ønsker derfor i nærmeste framtid å finne et byrå som kan ta på seg denne oppgaven. Parallelt med en utsetting av de tekniske sidene av dette arbeidet, ønsker vi å opprette en medlemskontakt i styret som skal jobbe med andre sider ved kontakten med medlemmer.

3.3 Medlemssurveyen

Fjorårets medlemssurvey har nå blitt analysert i store trekk, men arbeidet er ikke helt ferdigstilt. Det mangler ennå noen detaljer før vi ønsker å offentliggjøre selve rapporten, men dette vil bli gjort på våre nettsider med det aller første. Arbeidet er gjennomført av Nils Gunnar Songstad ved UiB/CMI og finansiert av Institutt for sosialantropologi, UiB.

Enkelte resultater fra surveyen gjengis under ulike punkt i denne årsmeldingen. Andre sentrale funn vil bli presentert på årsmøtet.

4. Norsk Antropologisk Tidsskrift

Tidsskriftet har bak seg en solid årgang, bestående av ett dobbeltnummer og to enkeltnummer, på til sammen 296 sider. Dobbeltnummeret Stier, strømmer og steder, der en rekke seniorer i faget fikk anledning til å lufte sine tanker om antropologiens tilstand og fremtid, var

avtroppende redaktør Edvard Hvidings siste nummer av NAT, mens påtroppende redaktør Signe Howell har stått for arbeidet med nr. 3 og 4 2001. Første nummer av 2002-årgangen er et dobbeltnummer om antropologi og utvikling, produsert av gjesteredaktørene Randi Kaarhus og Knut G. Nustad.

I samarbeid med Universitetsforlaget har organiseringen av arbeidet med tidsskriftet blitt styrket betraktelig i løpet av foregående år. Forlaget finansierer nå en deltidsstilling for redaksjonssekretær, som står for mye av det praktiske arbeidet med manuskripter, og kontakt med forfattere og forlag. Denne stillingen fylles for tiden av Kari Anne Ulfsnes. I tillegg bistår redaktøren av en redaksjonsassistent, Helene Smith, som har ansvar for andre praktiske sider ved arbeidet med tidsskriftet. Med denne organisatoriske strukturen er redaktøren avlastet mye av det praktiske arbeidet og får bedre tid til de rent faglige oppgavene.

Det har også vært viktige endringer på forlagssiden. I januar 2002 sluttet vår kontaktperson i Universitetsforlaget, Berit Berge, i sin stilling. Berge spilte en viktig rolle i den omstillingen vi har vært gjennom, og vi var spent på om dette skiftet ville medføre store endringer i vår kontakt med forlaget. Den som for framtida skal ha ansvar for NAT i forlaget, Vidar Røeggen, er i permisjon fram til august i år; derfor har kommunikasjonen med forlaget i løpet av våren foregått med hans vikar, Else Marie Pedersen. Dette samarbeidet har fungert utmerket, og vi er godt fornøyd med forlagets innsats for tidsskriftet så langt.

Som nevnt var den økonomiske siden ved dette samarbeidet problematisk før fjorårets reforhandling av satsene. De nye satsene, som også gjelder for 2002, ga som sagt foreningen et økonomisk grunnlag til å satse ut over selve tidsskriftet. Styret er derimot av den mening at avtalen med Universitetsforlaget ikke gir oss en tilstrekkelig lang planleggingshorisont, og vi ønsker derfor å forhandle fram en ny avtale som sikrer at satsene forblir på et akseptabelt nivå også i de kommende årene. Vi har luftet dette ønsket allerede, og vil ta det opp igjen med Røeggen når han er tilbake i sin stilling til høsten.

Ved siden av disse rent økonomiske og organisatoriske aspektene, står tidsskriftet overfor én stor utfordring som det er nødvendig å jobbe mer konsentrert med framover. Det viser seg at stofftilgangen til NAT viser en synkende tendens. Denne utviklingen begynte tidlig i 2001 og har fortsatt i 2002. Man kan tenke seg flere årsaker til denne tendensen; etter 12 års aktivitet kan en del av det norske markedet være "tappet" for relevante bidrag, NAT kan oppfattes å ligge på et så høyt faglig nivå at endel ikke ønsker å sende inn bidrag og ta den påfølgende jobben med tilbakemelding og revisjoner, eller, motsatt, så betraktes NAT som en relativt irrelevant kanal i faglig sammenheng.

Det er lite som tyder på at det siste er tilfelle. Fjorårets medlemssurvey viser at hele 92 prosent av medlemmene betrakter det faglige nivået på tidsskriftet som høyt eller svært høyt. De resterende 8 prosent mener innholdet ligger på et middels nivå; ingen mener tidsskriftet er faglig svakt. En årsak til "manustørken" kan altså ligge her, i at en del oppfatter publisering i NAT som ganske krevende.

Vi tror derimot at den viktigste dynamikken i utviklingen har å gjøre med evalueringssystemene for vitenskapelige publikasjoner i universitets- og høgskolesektoren. I denne konteksten teller internasjonale publikasjoner langt mer enn norske, og mange vil ventelig ta runden med utenlandske tidsskrift før de evt vurderer publikasjon i NAT. Siden internasjonal publisering fører til at folk skriver på engelsk eller andre "internasjonale" språk, vil det også innebære mye ekstraarbeid å konvertere et internasjonalt forsøk tilbake til et bidrag på norsk.

På den annen side burde denne negative tendensen til en viss grad kunne oppveies av den demografiske utviklingen, hvor det jo blir stadig flere dyktige norske antropologer som kan bidra til tidsskriftet.

Det er helt sentralt å sikre solid stofftilgang til NAT, og både redaktør og styre vil jobbe aktivt med denne problemstillingen framover. Et viktig tiltak i så måte er å trekke NATs redaksjonsråd mer aktivt med i arbeidet, et annet tiltak er å ta mer aktivt tak i de gode bidragene som presenteres på konferanser, seminarer og lignende og støtte disse fram til publikasjon. Vi er takknemlig for synspunkter og innspill fra medlemmer på disse utfordringene.

Ellers viser medlemssurveyen at en del synes den tematiske bredden i tidsskriftet kunne vært større, og at mange setter pris på temanummer. Dette har vi allerede tatt konsekvensen av. Både 2001, 2002 og den planlagte 2003-årgangen består av et tema-orientert dobbeltnummer som kommer ut på våren, samt to enkle og tematisk varierte nummer som utgis på høsten.

5. Foreningens og Antropolog-nyttets nettsider

En viktig målsetting for året var å realisere foreningens nettsider og nettutgaven av Antropolog-nytt. Vi støtte på en del tekniske problemer i oppbyggingen og bruken av nettstedet, og den endelige lanseringen skjedde ikke før ut på nyåret 2002, men vi mener sidene nå har nådd en form vi er fornøyd med. Vår nettadresse er nå kort og godt **<http://www.antropologi.org>** Foreningssidene inneholder relevant informasjon om foreningen og har et begrenset antall relevante lenker. Dette er relativt statiske sider hvor innholdet vil ligge fast over tid. Sidene til Antropolog-nytt derimot vil oppdateres jevnlig. Her kommer korte artikler og nyhetsoppslag av relevans for norsk antropologi, samt oppdatert nytt fra universitetsinstituttene (nye hovedoppgaver, doktorgrader, stillinger osv.).

Etter at det tekniske nå er på plass, vil vi jobbe mer målrettet med den innholdsmessige utformingen av Antropolog-nytt. I fjorårets survey ble foreningens medlemmer spurt om synspunkter på (den tidligere papirutgaven av) Antropolog-nytt. Blandet får her en ganske blandet mottakelse. Mer enn halvparten vurderer innholdet som middels eller dårligere enn middels, og det framheves at det bør legges ned mer redaksjonelt arbeid i bladet. Samtidig mener to tredeler av medlemmene at Antropolog-nytt er en effektiv informasjonskanal, og det fremmes en del konkrete forslag til nye "spalter" som vil kunne gjøre bladet mer substansielt. Inntrykket er at medlemmene absolutt vil ha Antropolog-nytt, men at bladet så langt ikke har vært "fyldig" nok. Dette er synspunkter vi vil ta på alvor i den videre planleggingen av innhold og profil. Den videre utformingen vil være et samarbeid mellom redaktør Nina Tveter og styret, og resultatet vil forhåpentligvis bli synlig på Antropolog-Nyttets nettsider utover høsten.

6. Årskonferansene

Fjorårets konferanse i Bergen 11-13. mai ble den desidert største i foreningens historie, med 150 deltakere og 56 innlegg. Overordnet tema for konferansen var "Globale nettverk – lokale virkeligheter", og det ble holdt to plenumssesjoner og en rekke arbeidsgrupper. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Institutt for sosialantropologi ved UiB, og støttet av Norges Forskningsråd samt Universitetsfondene, UiB.

I skrivende stund står årets konferanse i Trondheim overfor en rekke praktiske problemer knyttet til den pågående streiken på konferansehotellet. Det ser nå ut til at hele arrangementet blir flyttet til et annet hotell i byen, men at selve konferansen vil bli gjennomført som planlagt. En mer omfattende redegjørelse for Trondheimskonferansen følger i neste årsmelding.

Årskonferansen 2003 vil med stor sannsynlighet avholdes i Tromsø. Tema for konferansen vil bli klart i løpet av mai og vil annonseres i Antropolog-Nytt.

Generelt er det en betydelig jobb å arrangere årskonferansene, og det er viktig for foreningen å bygge opp en "institusjonell hukommelse" som kan videreføre de erfaringer individuelle arrangører gjør seg. Til sammen har jo foreningen atskillig erfaring med å arrangere konferanser, men til nå har det vært veldig liten overføring av kunnskap og erfaringer mellom arrangører. Vi mener det er to måter å sikre dette på; for det første bør det utarbeides en "konferansemappe" med oppsummeringer, sjekklister og forslag som følger arrangørsted. For det andre vil det være en stor fordel om arrangørkomiteen til enhver tid har med en representant fra et tidligere arrangørsted samt en styrerepresentant fra foreningen.

7. Budsjett 2002

Den bedre økonomien sikrer foreningens drift i 2002 og tillater også flere nye tiltak. Som nevnt i 3.2 ovenfor ønsker vi en gang for alle å løse de problemene som oppstår rundt slike tekniske ting som medlemsregistrering og regnskapsføring. De siste årene har vist at dette er utfordringer som skaper problemer i foreningsarbeidet, og gitt at det finnes profesjonelle byråer som spesialiserer seg på slikt arbeid, mener vi det er mye å tjene på å profesjonalisere disse oppgavene. Videre ønsker vi altså å trekke NAT's redaksjonsråd sterkere med i arbeidet med tidsskriftet (se punkt 4 ovenfor), og det avsettes derfor en sum til reiser og opphold i forbindelse med møter i denne anledning. Til sist avsetter vi penger til noe vi anser som en viktig oppgave framover: å utrede mulighetene for oppdaterings- /etter- og videreutdanningskurs innen antropologi. Vi har tidligere luftet denne problemstillingen; i år fremmer fem medlemmer et forslag til årsmøtet om å nedsette en arbeidsgruppe til å jobbe videre med denne saken (se årsmøtesak 7/2002). Styret slutter seg i hovedsak til dette forslaget.

Som det framgår av budsjettet (se Appendix 4), beregner vi å bruke kr. 112.350 til ordinær drift i 2002 (inkludert avgiftene til Universitetsforlaget), mens de nye tiltakene til sammen beregnes å koste kr. 55.000. Etter dette står det igjen kr. 11.150 som styret ønsker å ha i bakhånd til evt. uforutsette utgifter gjennom året.

På vegne av styret,

Eldar Bråten
Leder